№ 143 მკათათვე 9, კვირა 1889 მკათათვე 9, კვირა № 143

ᲒᲐᲖᲔᲗᲘ ᲦᲘᲠᲐ

თოვე	მან.	Ჯ.	თოვე	მან.	Ჯ.
12	10	—	6	6	—
11	9	50	5	5	50
10	8	75	4	4	75
9	8	—	3	3	50
8	7	25	2	2	75
7	6	50	1	1	50

ᲪᲐᲚᲙᲔ ᲜᲝᲛᲔᲠᲘ — ᲔᲠᲗᲘ ᲨᲐᲣᲠᲘ

ᲘᲕᲔᲠᲘᲐ

ᲒᲐᲖᲔᲗᲘ დასაკვეთად და კერძო განცხადებათა დასაბეჭდად უნდა მიჰმართონ: თვითონ რედაქციას ფრეილინის ქუჩა, ბასტამოკის სახლი, № 5, წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების კანცელარიას საათვად-ახშაურო ბანკის სახლებში სასახლის ქუჩაზედ.

ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი რვა კაპეიკი.

1877—1889 საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი 1877—1889

ტფილისი, 8 მკათათვე

რუსის საზოგადოება თანდათან რწმუნდება, თუ რა დიდი მნიშვნელობა აქვს მოზარდ თაობის ბედნიერებისათვის ფიზიკურს ვარჯიშობას, გიმნასტიკის სწავლებას, და ამიტომაც არის, რომ საზოგადოება დიდის სიამოვნებით მიეგება საერო განათლების სამინისტროს განკარგულებას ამის შესახებ. რომ ყველა საშუალო სასწავლებელში და სასოფლო სკოლებშიაც გიმნასტიკის სწავლება იქმნას შემოღებული, რუსეთში ზოგი ქალაქი თუ საზოგადოება თითონვე ჭზრუნავს უმაწვილების ჯანმრთელობისათვის და ჭმართავს იმათთვის სავარჯიშო, საგიმნასტიკო მოედნებს და ყოველ გვარს სავარჯიშო მოწყობილობას. მაგალითად, ვაზეთები გვაუწყებენ, რომ ოდესის ქალაქის საბჭომ დაადგინა გამართოს სავარჯიშო მოედანი და გიმნასტიკა უმაწვილთათვისაო. ზემოხსენებულს საბჭოს მოედნისა და გიმნასტიკის გასამართავად გადაუდვია ხუთიოდე ათასი მანეთი და შემდეგ ყოველ წლივ მოანდომებს ამავე საგანს 540 მანეთს. ამ სახით ოდესის უმაწვილებს საშუალება ეძლევათ ფიზიკურად ივარჯიშონ.

სხვა ქალაქებშიაც ჭმართავენ ამ გვარსვე მოედნებს და ეს აშკარა საბუთია იმისი, რომ დღეს საკმაოდ კარგადა ჭგრძნობენ, თუ რამდენად საჭიროა ადამიანისათვის ჯანმრთელობა. სასურველია, ჩვენმა ქალაქმაც მიჭბაძოს ოდესასა და სხვების მაგალითს. ქალაქს არც საკმაო ბადი აქვს სასეირნოდ, საჯდგომებიც უხეიროდ არის მოწყობილი, ქუჩები ხომ ტფილისისა, არამც თუ სასეირნოდ, ისე საველადაც არ ვარგა და ამიტომ ჩვენი ბავშვები თითქმის ყოველ გვარს სიამოვნებას არიან მოკლებულნი.

ამიტომაც კარგი იქნება ქალაქმა გაჭმართოს სავარჯიშო, საგიმნასტიკო მოედანი და მოწყობილობა უმაწვილთათვის. ამ საქმის მოწყობა ძნელი არ არის და არც ბევრი ფული დასჭირდება. ჩვენ დარწმუნებულნი ვართ, რომ ჩვენს საბჭოს კარგად ესმის ამ საქმის მნიშვნელობა და არც ხარჯს შეუშინდება და ამიტომ სრული იმედი გვაქვს, რომ ამ კეთილს აზრსაც განახორციელებს.

ა. ნა—ლი

ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲐᲛᲑᲐᲕᲘ

*** წერა - კითხვის საზოგადოებამ ცალკე წიგნად დაბეჭდა და გამოსცა ზოგი ნაწერი ეაჟა-ფშაველასი (ლ. რაზიკაშვილისა), რომელიც „იბერიაში“ იბეჭდებოდა სხვა-და-სხვა დროს. წიგნს ეწოდება «მოთხრობანი» და ღირს 30 კაპ. ამ დღეებში ამ წიგნის შესახებ უფრო ვრცელს შენიშვნას დაიბეჭდავთ.

*** როგორც შეეტყეთ, ტფილისის სასულიერო წოდების წარმომადგენელთ თხოვნა შეუტანიათ კავკასიის რკინის გზის სამმართველოში, რომ ამან ასი ცალი ნახმარი რელსი მიჰყიდოს საგარეჯოს მონასტერს იმ ფასად, როგორც თითონ რკინის გზას დასჯდომია ეს რელსები. სამმართველოს თითონ ვერ გადეწყვეტია ეს საქმე და ქალაღდი გაუგზავნია გზათა სამინისტროში, საიდამაც დღე-დღეზე ელიან პასუხს. უეჭველია სამინისტრო შეიწყნარებს ამ თხოვნას, და თუ ასე მოხდა, მაშინ ერთი ქველმოქმედი ქართველი კაცი დაპირებია სამბარ თავისის ფულით იყიდის ამ ასს რელსს და შესწირავს მონასტერს. რელსები ითვლის უნდა, რომ მონასტრის ბანი ჩაგრეულა და თუ მკეიდრად არ გაკეთდა, საშიშია, რომ იშვიათი შენობა საგარეჯოს მონასტრისა საგრძნობლად არ გაფუჭდეს.

*** შენობა კავკასიის გამოფენისა დღითი-დღე ლაზათიანდება. ეზოში აშენებენ ცალკ-ცალკე პაველიონებს და გარედამაც მისაყვალ გზებს ულამაზებენ. მაგალითად, ასრეთ წოდებული რკინის გზის ქუჩიდამ მოკიდებული ფერმამდე ელისაბედის ქუჩა მოუკირწყლავი იყო და ავდრიანებში ისეთი ტალახები ი

სენებული იყო, რომ მცხეთის ახლო ერთს ბერძენს, რომელსაც მთიერობისაგან ნება აქვს აღებული მაღნები იძიოს ამიერ-კავკასიაში, უპოვნია ერთი ადგილი, საცა აღმოჩენილა აგურების ტოლა მარმარილოს ქვები და ერთიც ოთხ კუთხიანი კლდის ქვა, რომლის ერთი პირი რაღაც წარწერით არის აპრელებული. ეხლა ჩვენ შეეტყეთ, რომ ეს ბერძენი ოსმალეთის ქვეშეერდომია, კუნძულ კიპრის მკვიდრი, ნიკოლოოზ ოსიპოვი.

*** ნაქიზის ტაძრის მღვდელი მამა იკ. დავითაშვილი გეთსოს დაბეჭდოთ შემდეგი:

„ეხლანდელთ სუფეოვლთაოდ, რომ წარსულ თიბათვის 27 დღეს კომიტეტმა, დაარსებულმა ნიქოზის ტაძრის განსაღვალისა და შეკეთებისათვის, მაადო შემოწირულებანი: მისმა ეოფლად უსამღვდელოესობამ ეპისკოპოზმა ეროსტატესმა შემოსწირა 10 მან., შემახიადგან ქ-ნ დარია დამიტრის ასულის გეფლიეკის თხოსნობით—39 მან. 40 კაპ. შემომწირველნი: იოსეპ გეფლიეკმა—2 მან., დარია გეფლიეკისამ—3 მან., კოსომ—1 მან., ზაზანამ—1 მან., დ. სეკეკარედიმემ—1 მან., ი. მეკეთანუფლიშვილმა—1 მან., სკ. გამრეკელმა—1 მან., შესტოკალოოვმა—1 მან., დადანტამ—1 მან., ფდიანამ—1 მან., სპ. ფეურეკელაძემ—2 მ., მიდოკიმა—1 მ., ანეთ. ანეთანოვმა—2 მ., სერ. ბეზმოზოვმა—1 მ., ს. ამირხანოვმა—1 მან., დ. მისაიდოვმა—2 მან., ს. კაზრატოვმა—2 მან., ნიკ. გეფლიეკმა—1 მან., ს. ბეზმენოვმა—2 მან., ზეკანამ—1 მან., ტ. კეკიანეკმა—1 მან., თ. რამანოვიჩმა—1 მან., ბ. [illegible] ... [illegible] 2 მ., დავეთ თამამშოვმა—2 მან., კ. ბოპოვისამ—1 მან., სანატერ ავაკოვმა—1 მან., ი. კოლეკოვმა—2 მან., ეპისკოპოზმა კოდოდგალამ—10 მან., დიუანლინის გუბერნატორმა—5 მან., კოლოდა მენსკის მაზრის მმართველმა—30 მან. 80 კაპ. მეორედგან თ. კ. ცეფლეკიანის თხოსნობით მიეიღეთ 63 მან. შემოსწორეს თავ. კ. ეფლეკიანმ—10 მან., ალექსეა მიქაძემ—10 მან., ილია ოდიკეკმა—10 მან., მთელ დანეფლამ—5 მ., ფლეკან ჯანეკიმემ—5 მან., ანბაკო დოდიმემ—3 მან., იოსეპ ბასიეკმა—5 მ., ალექსი ზეზეკიმემ—5 მან., იოსეპ სარქისოვმა—1 მან., მ. ბაროვმა—1 მ., ეპე. ზეზეკიმემ—1 მან., ს. ჯოსეკმ—5 მან., ბარეიკ ზეკანსკიამ—1 მან., იაკობ დანეფლამ—1 მან. ბ-ნ მიხეილ ქართველიშვილის თხოსნობით მიეიღეთ შეფლეკერედგან 13 მან. შემოსწორეს: მიხეილ ქართველიშვილმა—2 მან., არ. ქიშმიშიშვილმა—1 მან., ნ. მეკრობეფლომ—1მ., ნ. კლიმიშვილმა—1 მან., ვ. ალ. თარხნიშვილმა—1 მან., გრიგოლ ანმიშეკმა—1 მან., იოსე. ერისთავმა—1 მან., ნ. იორამიშვილმა—1 მან., გაბრიელ ქალთარეოვმა—1 მ., მეფლეკმა—1 მან., ალ. ბეკ. ბეფლეკმა—1 მან., დარაგნეკიმა—1 მან. ქ. სეფიეს ბოდიეკის ბოკაულისაგან (2094 №-ი) მიეიღეთ 17 მან. 24 კაპ., ქალ. რეზის სამოქალაქო გამგეობიდგან (523 №-ი)—13 მან. 20 კაპ., ქ. ალექსიეკეკეკის სამსედრო უფროსისაგან—(2977 №-ი)—6 მან., ბეზეკინისაგან—(მოსკოვიდგან) 3 მან. შემოსწორეს: ალ. ალ. ბეკლიშვილმა—1 მან., ს. კლდიაშვილმა—1 მან., დ. ჩ.—1 მან., ბაკმის სობორის წინამძღვარის მღ. იოსიეკეისაგან—1 მან., ბეტერბურგიდამ ბ-ნ ეუეკოვსკისაგან—22 მან., ბორის მოქ. მეჩქეკმ შიო მეკლდიმემ—1 მან., ქ. ასალტისის მაზრის სამსედრო უფროსისაგან (2014 №-ი)—5 მან. 55 კაპ. წინანდელი 670 მან. 11 კაპ. და ესლანდელი შემოწირულება 233 მან. 10 კაპ., სრული [illegible] 912 მან. 30 კაპ.

„კომეკ კომიტეტი უგულითადესს მადლობას უძღვნის შემომწირველთს, რომელეკმაც ამ ეკარის შემწეობით მოგვეს ფინანსიებეს, რომ ეფსანის 26-ს დაბეკეწეო ნიქოზის ტაძრის შეკეთება“.

*** 7-ს ამ თვეისს, საღამოს ექვსს საათზე, რაზის ზრის მეტოვრეს თომა სხირტლაძემ შეასაზარში ნებეცის ეურზე ოქრის საათი მოიპარა მესაათე ტიეგრან ხუციეკის მაღაზიიდგან. სხირტლაძე პოლიციამ უკვე შეიპყრო, საათიც იპოვა და პატრონს ჩაბარა.

◆◆

დაბა ბ სოფელი

(მოწერილი ამბავი)

ᲒᲣᲠᲘᲐ, 5 მაისოვეე. თითქმის საქართველოს ყველა კუთხიდგან ისმის საჩივარი უზომო წვიმებსა და ნიაღვრეგზე, რაიცა, ვინ იცის, რამდენს ზარალსა და უბედურებას ჰბადებს. ხოლო თუ რომ საჩივარი რასმე გაგაწყობს და წეწურ-საყეეფური რაიმე მოსახმარია, ყოველივე ეს ჩვენ, გურულებს, სხვებზე მეტად გემართებს, რადგანაც მაისიდგან დაწყებული აგერ მესამე თთვე გადის და ორი მზიანი დღე არ გვინახავს, სულ წვიმა, ბურუსი, ჯანყი და ქარიშხლებია. ყანები ფუჭდება ამდენის უამინდობის გამო. ხალხი სასოწარკვეთილებას ეძლევა ცუდის მოსალოდნელის წყალობით, ასე ჰგონია, რომ ზეცა მოსაგალს ხელიდგ გამოგვაცლის და ცალიერზე დაგვსხამს! ღმერთმა დაგვიფაროს ასეთის რისხეისაგან! ღმერთმა გვიხსნას ასეთის წყრომისაგან!

ამ სასოწარკვეთილებას ისიც დაუმატეთ, რომ ჩვენში სასამართლოს და სამართალს ცეცხლი ეკიდება, იწვის. თქვენ, შეიძლება, ეს ხუმრობა გეგონოსთ და მე ამ ამბის მომსწრე და გამგონე სრულიადაც ხუმრობის ქვიფზე არა ვარ. რა სახუმარო და ხალაზღანდარია, თუ ღმერთი გწამთ, როცა ნახეკარი მაზრის სამართლის და კანონის სადგურს ცეცხლ-მოკიდებულსა ეზედავთ. რასაკვირველია, მკითხველი დამეთანხმება, რომ ეს ამბავი არა თუ სახუმარ-სამსახარაოა, არამედ სამწუხარ-საეალალოა, და თანაგრძნობითა და სიპრალულით მომისმენს ამბავს ამის შესახებ. პირველს ამ თვეისას, შაბათს ღამით, ცეცხლი წაეკიდა ჩოხატაურის მომრიკებელ-სასამართლოს განყოფილების სადგურს, და ვინ იცის რამდენი ხნის ნაამაგეი შენობა სამის საათის განმავლობაში სრულიად გადიბუგა ყოველ გვარი საქმეებით, წიგნებით, ქაღალდებით, ნიეთებით და კუთვნილებითურთ. ყოველ ეჭეს გარეშეა, რომ ცეცხლის წაკიდება უკაცის-ხელოდ, უგანზრახოდ მომხდარიყოს. მაგრამ ჯერ-ჯერობით არაეითარი საბუთიანი კვალი არ არის მიგნებული. ამ შემთხვევაში არ უნდა იქნას დაეიწყებული და ეისგანაც ჯერ არს უყურადღებოთ დატოვებული, რომ ამას წინად ამ სასამართლოს საგამომძიებლო კამერიდგან საქმეები მოატაცეს. აგრეთვე შარშან თუ შარშან-წინ მომრიგებელმოსამართლის საქმეებიდამ რაღაც საბუთის ქაღალდი გაიპარა, ანუ, უკეთ ესთქვათ, გააპარეს. იმედია, ყოველივე ეს ჯეროვანად იქნება გამოკვლეული და სამართალი სასამართლოს დამწეველს იპოვის, ხოლო დამწევარს საქმეებს-კი, ღმერთმა უწყოდეს, რა ეშველება! ამბობენ, ბეერი ეალღებულნის ქაღალდები, მრავალი ნასყიღობითი სიგელები ჩაიბუგა და ჩაიღეუპა ამ ცეცხლში და მრავალს დაეტრიალდა გულში ცეცხლი და ალი ამ ამბის გამოეო. მაგრამ ეჰ! კარგა ხანია, რაც ჩვენში წყეველად იყო შემოღებული „სამართალი დაგვეწვაო“ და ასრულდა კიდეც.

—

ჩოხატაურიდამ, რადგანაც დიდი მანძილი არ არის, ერთი საჯავახოში მიეიდეთ და იქაურს ბაზრობასაც დაეხედოთ. წელს აქ ჩვეულებრივ გაიმართა ეგრედ წოდებული პეტრე პაელობის ბაზრობა, მაგრამ, სამწუხაროდ, ეაკრობა ჩვეულებრივი არ იყო. ამის მიზეზი, რასაკვირველია, ყველა-ფერ ნამუსიანი და სამართლიანია, რის გამოც ჩორსო საყენს ის კიდევ ზედ წაეაროს ორ-სამ ზურგს შეშას, და ქალაქის ბაზარი-კი ძალიან შორსაა ნამუსზე და სამართლიანობაზე, რის გამოც კი არ გიმატებს ეაკარი, ნეტავი არ დააკლოს და სრული საყენი ჩაგაბაროს. მაგრამ არა, ბაზარს თავისებური საყენი აქეს გამოწყობილი და სხეაფრიეაც მოგაჩვენებთ შეშას. ერთის სიტყვით, სოფლის საყნიდგან გამოიყეანს სწორედ საყენ-ნახეკარს. ეხლა გასინჯეთ, რა მოგება მოდის საყენზე: ეთქვათ, დაუჯდა ჩამოტანთა და ხარჯით საყენი სამი თუმანი, თითონ ჰყიღის თავისს საყენს ოთხ თუმნად, მიუმატეთ ამას ორი თუმანიც იმ ნახეკარ საყნისა, რომელიც სოფლის საყენმა მოიმატა ქალაქში, და გამოეა, რომ სოფლის საყენს ეაკარი ექეს თუმანს აგდებენებს. წელიწადში ერთი ათჯერ მაინც მოატრიალებს თავისს ფულს და ამ სახით შუამავალი ასზე იღებს მოგებას ათასს პროცენტს წლის განმავლობაში. უნდა იკოდეთ, რომ წესიერ აღებ-მიცემობაში ორი და სამი პროცენტიც დიდ ღვთის წყალობად ითვლება და ჩვენში-კი ათასი პროცენტი უნდა აიღოს ჩარჩმა მწარმოებელ-მხმარებლისაგან თითქმის ყოველ გვარს საქონელში, რასაც-კი იძლეეა სოფელი!..

**

თავისი საწყობი რომ ჰქონდეს სოფელს ქალაქში, საჭირო არ არის ათასი ბროკენტი, სრულებით საკმარისი იქნებოდა იმის მეურნეობის გასაძლიერებლად, რომ თავის საქონელში ამოეღო ხარჯი და ერთი ხუთიოდე პროკენტი მოგება ენახა. მაშინ ისეთი მამა-სისხლი ფასები აღარ ექნებოდა ღვინოს, ორცს, ყველსა, შეშას და სხვანი, მაშინ ქალაქელი მზმარეველიც ამოისუნთქავდა თავისუფლად, თვით ქალაქიც დიდს წარმატებაში ჩავარდებოდა, ეს ამოდენა მუქთა მჭამელი ჩარჩენიც უფრო პატიოსანს გზას დაადგებოდნენ, ნამდვილის შ-ომით ცოტა რასმე მაინც შეჰმატებდნენ ქვეყნის სიმდიდრეს და სოფელი ხომ ერთიან წელში გაიმართებოდა, აყვავდებოდა და გამოკეთებაში ჩავარდებოდა.

რასაკვირველია, რა-კი ასეთს წესიერებაში იქნებოდა სოფლის აღებ-მიცემობა, ნელ-ნელა ფიტსაც მოიკრავდა და მაშინ თავისს გაჯირებულს თანამესოფლეებსაც აღვილად გაუმართავდა ხელსა და არ გადაეყრეენებდა ჭირნახულს, რომ ამითი სოფელსაც არ მისცემოდა ზარალი და ფასებიც ძალიან არ დაეკმეულიო.

ეიცი, რომ ასეთის საწყობების გამართვა და იმათი ჯეროვანი პატრონობა არ არის ძნიელ აღვილი საქმე ჩვენის სოფლისათვის, სადაც ასე ჩამქრალია აზრი საამხანაგო შრომისა და საზოგადოებრიეის მოქმედებისა; ეიცი, რომ ამ საქმისათვის საჭიროა თანხლობა, რომელიც ასე აკლია ჩვენს საზოგადოებას ერთობ. ისიც კარგად ეიცი, რომ ასეთი საქმე თვით ქალაქმა უნდა იკისროს თავისისაევე მოქალაქეთა საკეთილდღეოდ მაინც, მაგრამ დღეეანდელი ჩვენი ქალაქი ისეთს ყოფაშია, რომ მაგისთანა საქმეებს მაგრე რიგათ არ ეწყობა და ნაკლებად ეტანება, რადგან იგი უფრო ჩარჩენისა და შუამავლების წარმომადგენელია. ყოველივე ესე ჩემთვისაც ისეეე ცხადია, როგორც ჩემის მკითხველებისათვეი, მაგრამ იმასაც კარგადა ვხედავ, რომ დღეეანდელი წესი აღებ-მიცემობისა უფრო და უფრო წელში მოჰკაკვეს ჩვენს სოფელს, ვიდრე ერთიან ძირს არ დასცემა, და მეტი გზა აღარ დარჩენია, თუ საამხანაგოდ არ მოჰკიდა სოფელმა ხელი თავისს საქმეს, თუ მომეტებული აღგილი არ დაუთმო საზოგადოებრივს მზეეთასა და გარჯას.

თუ-კი სოფელი შეითვისებს აზრს საზოგადოებრივის შრომისას, თუ-კი ყველანი დაინახავენ, რომ მარტო ერთიერთის დახმარებაშია მათი ხსნა, და ამ აზრს კიდეც განახორციელებენ, მაშინ დაბრკოლებას არ დაჰხედნიან არც სანდო კაცის ამორჩევაში და არც აღებ-მიცემობის წესიერებაზე დაყენებაში.

სანო

გადუკეეთავს გაზაფხულზედეე და ამ ფასით უნდა აძლიოს შემოდგომამდე, გინდა ძალიანაც გაძეირდეს ხილი. ბაყალი-კი ამ ხილს გამორჩება აი რამდენს: ჯერ პირველად რომ გამოაწყობს ახალს ხილს თავისს დუქანში და მოუღერებს ყელს თავისს თაბახს ლამაზის ხილით, გირვანქას გაჰყიდის სამ შაურად, აბაზად და მეტადაც. თითქმის მთელი თიბათვე ასეთი ფასებია ხილეულობისა. ზაფხულში, რაც უნდა ბეერი ხილი მოაწყდეს ქალაქს, ბაყალი კარგს ხილს არ დასწეევს გირვანქას შაურზე დაბალი, ზამთარში ხომ იმავე ხილის ფასი კელავ აღის გაზაფხულის ფასებზე და ხან კიდეც ვადაეპარებეს ხოლმე. ამ სახით რომ ეინგარიშოთ, შუათანა ფასი უნდა აეიღოთ სულ უკანასკნელი ექვსი თანათი ფუთზე. აიღეთ ოთხი თანათი, აიღეთ ორი თანათი უკანასკნელი ფასი და შეადარეთ ამ ორ აბაზთან, რომელსაც ბაყალი აძლეეს მებაღეს. მწარმოებელი გაჭირების გამო თავისს ნაღეაწში იღებს ორ აბაზს და შუამავალი, რომელსაც არ უტნავს, არ უთესავს, რომელსაც დილიდამ საღამომდე უუმეეია თავისი თავი ბუზებისათვის, ასეთი შუამაეალი იმავე საქონელში იღებს ორს, სამს, ოთხს, ხუთს, ექვსსა და მეტს თანათსაც! ახლა თქვენ იფიქრეთ, თუ-კი ქალაქის ბაღებს ასეთი დღე აღგებათ, რა უნდა დაემართოთ სოფლის ბაღებსა და სოფლის ნაწარმოებს!

ამ წერილმანიდგან გადადით თუნდა ღვინოებზე. სირაჯი თავ ღვინოს დასივამს სოფლად არა უძეირეს ერთის მანათისა თუნგს. ჩამოიტანს ქალაქში, ერთ სამოიდე წილს გაურეეს წყალს და სხვა რაღაც მანქანებას და ასე შეზავებულს ღვინოს გაჰყიდის თუნგს არა ნაკლებ ორის მანათისა. აფუქებს ღვინოს იმიტომ, რომ ოხერი მუშტარი ბლომად ეგულება და გაუფუქებელს ღვინოს სოფლის ღორსებისას არც ექეს მანათად გაჰყიდის თუნგს, როგორ შეზავებულში უფრო მეტს მოიგებს.

ესთქვათ, ეს ღვინის საქმე კიდეე ერ არის ზოგისთვის ძნიელ თვალსაჩინი, აიღეთ თუნდა შემის აღებ-მიცემობა. შეშა უმთავრესად სურამის მიდამოდამ ჩამოიტის ტფილისში. სურამთან ახლო-მახლო სოფელი ჭიდის ჩორსო საყენს 15—20 მანეთამდე ეაკარს ჩამოაქეს ეს შეშა და ხარჯი მოსდის საყენზე თითქმის 15 მანათი. მაშასადამე, ეაკარს ტფილისში უჯდება შეშა 30—35 მანათი, თითონ-კი ჰყიდის 40—45 მანთად. ერთის შეხედვით გამოდის, თითქო ეაკარს საყენზე ჰრჩება მოგება ერთი თუმანიო. მართალია, ძალიან დიდი მოგებაა სამ თუმანზე ერთი თუმანი, მაგრამ საქმე ის არის, რომ ნამდვილი მოგება ამაზე კიდეე გაცილებით მეტია, იმიტომ-რომ სოფელი უფრო ნამუსიანი და სამართლიანია, რის გამოც ჩორსო საყენს ის კიდეე ზედ წაეაროს ორ-სამ ზურგს შეშას, და ქალაქის ბაზარი-კი ძალიან შორსაა ნამუსზე და სამართლიანობაზე, რის გამოც კი არ გიმატებს ეაკარი, ნეტავი არ დააკლოს და სრული საყენი ჩაგაბაროს. მაგრამ არა, ბაზარს თავისებური საყენი აქეს გამოწყობილი და სხეაფრიეაც მოგაჩვენებთ შეშას. ერთის სიტყვით, სოფლის საყნიდგან გამოიყეანს სწორედ საყენ-ნახეკარს. ეხლა გასინჯეთ, რა მოგება მოდის საყენზე: ეთქვათ, დაუჯდა ჩამოტანთა და ხარჯით საყენი სამი თუმანი, თითონ ჰყიღის თავისს საყენს ოთხ თუმნად, მიუმატეთ ამას ორი თუმანიც იმ ნახეკარ საყნისა, რომელიც სოფლის საყენმა მოიმატა ქალაქში, და გამოეა, რომ სოფლის საყენს ეაკარი ექეს თუმანს აგდებენებს. წელიწადში ერთი ათჯერ მაინც მოატრიალებს თავისს ფულს და ამ სახით შუამავალი ასზე იღებს მოგებას ათასს პროცენტს წლის განმავლობაში. უნდა იკოდეთ, რომ წესიერ აღებ-მიცემობაში ორი და სამი პროცენტიც დიდ ღვთის წყალობად ითვლება და ჩვენში-კი ათასი პროცენტი უნდა აიღოს ჩარჩმა მწარმოებელ-მხმარებლისაგან თითქმის ყოველ გვარს საქონელში, რასაც-კი იძლეეა სოფელი!..

**

თავისი საწყობი რომ ჰქონდეს სოფელს ქალაქში, საჭირო არ არის ათასი ბროკენტი, სრულებით საკმარისი იქნებოდა იმის მეურნეობის გასაძლიერებლად, რომ თავის საქონელში ამოეღო ხარჯი და ერთი ხუთიოდე პროკენტი მოგება ენახა. მაშინ ისეთი მამა-სისხლი ფასები აღარ ექნებოდა ღვინოს, ორცს, ყველსა, შეშას და სხვანი, მაშინ ქალაქელი მზმარეველიც ამოისუნთქავდა თავისუფლად, თვით ქალაქიც დიდს წარმატებაში ჩავარდებოდა, ეს ამოდენა მუქთა მჭამელი ჩარჩენიც უფრო პატიოსანს გზას დაადგებოდნენ, ნამდვილის შ-ომით ცოტა რასმე მაინც შეჰმატებდნენ ქვეყნის სიმდიდრეს და სოფელი ხომ ერთიან წელში გაიმართებოდა, აყვავდებოდა და გამოკეთებაში ჩავარდებოდა.

რასაკვირველია, რა-კი ასეთს წესიერებაში იქნებოდა სოფლის აღებ-მიცემობა, ნელ-ნელა ფიტსაც მოიკრავდა და მაშინ თავისს გაჯირებულს თანამესოფლეებსაც აღვილად გაუმართავდა ხელსა და არ გადაეყრეენებდა ჭირნახულს, რომ ამითი სოფელსაც არ მისცემოდა ზარალი და ფასებიც ძალიან არ დაეკმეულიო.

ეიცი, რომ ასეთის საწყობების გამართვა და იმათი ჯეროვანი პატრონობა არ არის ძნიელ აღვილი საქმე ჩვენის სოფლისათვის, სადაც ასე ჩამქრალია აზრი საამხანაგო შრომისა და საზოგადოებრიეის მოქმედებისა; ეიცი, რომ ამ საქმისათვის საჭიროა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მოგვიწონებს, რას დაგვიწუნებსო, ამბობს გურიის სამღვდელოება, ამიტომაც შესდგომია საპურ-მარილო მზადებასაც. თუმცა ქესატობაა, თუმცა ფულის სიძვირეა, მაგრამ ეს რა, სათქმელია, რა ანგარიშში მოსატანია მაშინ, როცა ჩვენ სამღვდელოებას, თუ შეუძლია რითიმე თავი ისახელოს, ისევ პურ-მარილით, ისევ ხელ-გაშლილისა და უხვის მასპინძლობით და იმედია ამ მხრით არა სჯამენ სირცხვილს. დიდ-ძალი კალმახია დაკეთილი ჩვენის მდინარეების სათავეებში მესახლეელე კაცებთან. მრავალი დეკეული დაბეებებული და ზვარაკით მომზადებული. ბეერი მუშტარი მიემგზავრება დაბა ორპირისკენ ზუთხის საყიდლად. ერთის სიტყვით, ყველაფერი წესიერად იქნება მოწყობილი. ერთადერთი ნაკლი, ერთად-ერთი წუნი ამ პურ-მარილისა ის იქნება, რომ გურულ მასპინძლობაზედ გურულის ღვინის „ჩხაერისა“ და „ჯანის“ ხსენება არ იქნება და იმით მაგიერობას, რასაკვირველია, ამ შემთხვევაში იმერული ღვინო ვერ გაგეიწეკს. მაგრამ არარაობას რა გაეწყობა?! ისე კი იმერულ ღვინო უნდა წამოსკუპდეს გურულ სუფრაზედ. ყველა-ყველა და ნუ თუ პატივცემულ გურიის სამღვდელოებას მართლა უფიქრნია, რომ ისე ემზადება, გარდამატებულის მასპინძლობით ვისმეს თავი მოაწონოს! ნუ თუ არა სჯერათ, რომ ამ დროში თავ-მოწონების საბუთი არა მრავალ-გვარი სასმელ-საჭმელია, რომელიც ხორცეულია და წარმავალი, არამედ მაღალი ზნეობა, მტკიცე პატიონსება და სპეტაკი სინდისი, რაიცა სულიერია და წაუშლელ-წაუხოცველი და რაიცა ყველაზედ მეტად მღდლებსა და სასულიერო წოდებათ მოეთხოვებათ. იმედია, ჩვენი სამღვდელოება ამას არ დაიიწყებს, ყოველად სამღვდელო გრიგოლს სულიერადაც გაუმასპინძლდება. და მხოლოდ შემდეგ ექნება გემო და ფასი იმათს ზეთხსა და კალმახს, იმათს მასპინძლობასა და პურ-მარილს. სასურველი და მოსალოდნელია აგრეთვე, რომ მისი მეუფეება ამ რეფეზიის დროს დიდს სულიერს მაღლსა და სიკეთეს დასთესს და სრულიად არ გაამართლებს ათას ვერ საეჭვო მითქმა-მოთქმას... რა თქმა უნდა სამრეველო სკოლები, რაიც ჩვენში ახალი საქმეა, და იმათი ავ-კარგიანობა მიიქცევს მისის მეუფების ყურადღებას. იმედია, ყოველად სამღვდელოს მეოხებით ჩვენი სამრეველო სკოლები წარმატების გზას დაადგება და იმათი არსებობა, საკინელ-საკიკნელი და სასზარაული (როგორც ეგერ-აგერ არის) კი არა, სასიქადულო და სასარგებლო იქნება.

დიმიტრ ვერმიცანაშვილი

◆◆

რუსეთი

ნედონოსკოველები და ნედოროსტკოვები რუსეთში ჯერ სრულიად არ გამოლეულან და თუმცა წინანდელსავით ცალკე-ცალკე არა ჰმოქმედებენ, მაგრამ ერთობა-კი დიდი აქვთ თურმე. ამბობენ, რომ პეტერბურგში შემდგარა საზოგადოება, რომლის წევრნიც კერძოში ერთხელ იკრიბებიან დანიშნულს ადგილას და უამბობენ ერთმანეთს, თუ მთელის კვირის განმაელობაში ვის რა ხუმრობა გამოუტყვრენია. ამ საზოგადოებას საკუთარი კომიტეტი ჰყავს, რომელიც საჩუქარს უსაჯაეს ყველაზედ გამჭრიახე წევრს, უფრო კარგის ხუმრობის ჩამდენს. ამ ბოლოს დროს საზოგადოებას კრება ჰქონია. თავმჯდომარედ ყოფილა უმტკოვანესი წევრი საზოგადოებისა, 30 წლის კაცი. დანარჩენი წევრები ოცის წლისანნიც არ არიან თურმე.

თავმჯდომარე რიგით ეძახის წევრებს:

— ბ-ნო ა—ნო, აბა გაქვთ რამე კრების წინაშე სათქმელი?

წამოდგება კოხტად ჩაცმული ყმაწვილი კაცი, პენსნეში გამოწყობილი.

— უნდა მოვახსენო პატივცემულს საზოგადოებას, რომ წარსულს კვირას დავებეჭდე გაზეთებში ერთი განცხადება, ეიოთმ გალერის ნაეთსადგურზე ერთი მასწავლებელი და ერთიც აღმზრდელი ქალი სდომებოდეთ. განცხადებაში დასახელებულს სახლს ორის დღის განმავლობაში 85 მასწავლებელი და 49 აღმზრდელი-ქალი ეწვია.

თავმჯდომარე. ეგ რა ხუმრობაა, ჩვეულებრივი ამბაეია. ბ-ნო დ—ნო, თქვენ რაღას იტყვით?

— მე პეტერბურგის სასტუმროებს მივაქცევ ჩემი ყურადღება, დაიწყო მეორემ, მონოკლიანმა ყმაწვილმა კაცმა: ტელეფონით ექვს სასტუმროს 18 კაცისათვის სადილი შეეუკვეთე ღვინითა და ხილით ერთისა და იმავე დღისათვის. საღამოს ექვს საათზედ ჩემის ფეხით დაეიარე ყველა სასტუმროები და დავიწყმუნდი, რომ მართლა 18 კაცისათვისა მზადდებოდა სადილი. ამას გარდა წავედი სატელო ბირჟაზედ და ეუბრანენ, რომ ფელისიენის სასტუმროში საღამოს 8 საათისათვის გაეგზავნათ 16 ეტლი. მეეტლეებს ერთი მანეთიც არყოს ფული ვეჩუქე. რვა საათზედ ფელისიენთან ვიყავი და მართლაც იქ იდგა 16 ეტლი და ორ საათ ნახევარი ამოდ ელოდებოდა დამქირავებელს.

თავმჯდომარე. მაგ ამბავს არა უპირსრა. ბ-ნო ლ—სო, თქვენ რაღა იმოქმედეთ?

— მეც ტელეფონს მივმართე და მოვიწვიე ბებია ს—ნი. ესთხოვდი, რომ საჩქაროდ ჩამოდით ეაქარ დ—თან, რათა დაუყოვნებლივე შეეწყობა აღმოუჩინოთ იმის მეუღლეს, რომელიც დღე-დღეზედ დასაწოლია-მეთქი. იმავე საღამოს ეაქართან ვიყავი დღეობაზედ მიწვეული და ჩემის თვალითა ვნახე ბებიის მობრძანება. მშვენიერი სანახავი იყო იქაურობა, როცა ბებია შემოვიდა და დაიძახა: „მშობიარე სად არისო?“ უნდა გითხრათ, რომ ეაქარი დ. 50 წლისაა, თაეის სიცოცხლეში არა ჭლირსებია შვილი და არც ელირსება. იმავ ტელეფონით მიეწერე ერთის იტეიანს ბებერს დედაკაცს, რომ შენი ქმარი პაელოვსკაია საყვარლითურთ და თუ გინდა დაიპირო მოღალატე, იქ წაასწრობ-მეთქი. საღამო ხანზედ პაელოვსკაში ვიყავი და ვნახე ის შეღებილი ბებერიც, აქეთ-იქით დარბოდა მოუსვენრად და მოღალატე ქმარს დაეძებდა.

თავმჯდომარე. მაგასაც არა უპირსრა. ბ-ნო ს—ნო, თქვენი აღსარება?

ადგილიდგან წამოდგა ეიღაც თვალებ-მოშტერეული ყმაწვილი კაცი და გამოაცხადა:

— ამ კვირაა ორი ეაქარი ჩაეაწყენე კუბოში...

— როგორ თუ კუბოშიო?—შესძახა მთელმა საზოგადოებამ.

— აბ, ყური მომიგდეთ... შარლ ჰერუს წარმოდგენაზედ ვიყავი. ორის ნაცნობ ეაქართ წაეედით „პარადიაში“. აქ ბევრი ესვეთ, ექვსი ბოთლი შამპანური გამოეცალეთ. მე უფრო ნაკლებად ესვამდი. ეაზშაში რომ გაეათავეთ, ჩემი ეაქრები ძალიან იყვნენ დამბალი. როგორც იყო ჩავსხი ესენი ეტლში და მეც ჩავეუჯექი. გზაზედ მეკუოოოს შეეფარე და ეუთხარი, რომ ორი ხის უბრალო კუბო შემომიტანეთ-მეთქი ეხლავე. ეაქრები გაეიყვანე ჩემსას და ამ დროს კუბოებიც მომიტანეს. ორიეე ეაქარი შეეთარიე ოთახში და კუბოში ჩავაწყენე. მეორე დღეს განგებ წამოდეგი დილა ადრიანად, რომ იმათს გამოლეიძებას დაესწრებოდი. დილის რვა საათი იყო, რომ ერთს გამოეღეიძა. ყველაზედ უწინარეს ის დაინახა, რომ კუბოში იწვა, და შესძახა: „წმინდანნო ზეციასანო! ნუ თუ გარდავიცავალე!“ დაიწყო ხელის ფათური, ცხვირზედ იჩქმიტა, თვალები მოიფშვნიტა, შემდეგ რეტიანეიით წამოვარდა კუბოდგან და მოჰკურცხლა... რამდენსამე წუთს შემდგ მეორე ეაქარსაც გამოეღეიძა. ჯერ თვალები არ გაეხილებინა, რომ დაიძახა: „მალანია, კვასი, კვასი ჩქარაო!“ შემდეგ ერთბაშად დაილრიალა: „უფალო შემიწყალე, მოგეცდი განა? მართლა მეცდარი-კი ვარ!“ მე დამალული ეიყავი და თვალყურს ვადევნებდი. „მოგეცდი? რა ექნა კვასი როგორ მინდება, თუ მეცდარი ვარ? მალანია, აგრაფენა, ეჰეი, სადა ხართ?..“ გადმოძერა კუბოდგან და მოჰკურცხლა, რაც-კი ძალა და ღონე ჰქონდა. საღამოზედ შემხვდნენ და ორიეემ მეშტები დამიწინეს.

თავმჯდომარე. მშვენიერია. კომიტეტმა საჩუქარის ღირსად თქვენ გიცნოთ.

საჩუქარი ვერცხლის სათამბაქოე იყო თურმე, წევრების საერთო ფულით ნაყიდი.

◆◆

სიყვარული და ქორწინება ამერიკაში

წერილი დეკანოზისა

IV *)

აღმოსავლეთ შტატებში განსაკუთრებით ინგლისის 1630 წლის შუა წოდების მეკედრნი ისეზნებოდნენ. ამ წოდებას სტეფორტება ეკუკერნოდა და სარეს ეზედეოო ცვლდებათა შემოღებას ემსრობოდა. სამხრეთისკენ-ეი, ბირიეთ, დაესახლნენ გაღრიბებული სტეფორტების ომმსრენი და აქ სსარისტოკრატეა ტრადიციას ხელ-შეუშლელად ინახავდნენ. მონობა ამათში ჩვეულებრივ დაწესებულებად შეიქმნა და უბრალო ცხოვრება ბლანტტორისა ინგლისის დიდის მამულის - პატრონის შემლებულ ცხოვრებად შეიცვალა. დასავლეთით ამ ორივ ჯურის ხალხი არეულია, აქ არან გამბედავი მოგზაურნი, თავისუფალს ცხოვრებას მოწყურებულნი, რომელნიც სამმამო ტიეიდიზეიას გაურბოდნენ. ესენი ახალგაზდანი იყვნენ, მხნენი და დასავლეთის უდაბურს ადგილებს ასახლებდნენ თავისთას შთამომავლობათ.

ამ ჯერ სამ ტიპად იყვნენ განაწილებულნი შეურთებულ შტატების მკვიდრნი: ქალაქის მცხოვრებელნი აღმოსავლეთში, ბლანტტორები სამხრეთისკენ და ფერმერები დასავლეთს. შემდეგში, მართალია, პირობები ცოტა ოდნეგ შეიცვალა, რაგ�ერთმანეთნი აირნა ეს სამივე ტიპი, დასავლეთი ქალაქებით ავიხო, აღმოსავლეთმა ჩრდილოეთი დაიპყრა, ჩრდილოეთი-ეი ალბრდა და იქურნი მოასახლენი ინოელებულნი იყვნენ სხვანან ბაღალსახლებს, მაგრამ განსხვავება მაინც ეტეობოდათ. აღმოსავლეთისაკენ უფრო ბეკონი იყვნენ მცხოვრებელნი, აქ იყო შეეგუული ეკლესიასა, რომელიც შეეგუშარებული იყო საიმპერატორო ქალაქ ნიუ-იორკთან, როგორც იგი ეძახის თითონვე თავისს თავს. არც ერთი რესპუბლიკის სხვა ქალაქი არ შეედრება ნიუ-იორკს. იგი თავის მეკედრთა სიმდიდრისა, საუკეთესო დღესასწაულებისა, მიდიოსებისა პატრონის სიმდიდრისა, დედათა სიმშვენიერისა და სხ. წეკდობით კანონ-მდებელი იყო ჩვეულებისა და მოდისა, ეკეფანი ამასა ჭაბაძეკნენ, ამას ეტოდებოდნენ. ბოსტონში საზოგადოება უფრო განსთლებული და ნასწავლი იყო, ბალტიმორში, ჩარლსტოუნსა და რიჩმონდში არისტოკრატებსა ჭქონდათ თავი მოყრილი, ფილადელფია თავის მეკედრთა ზრდილობანაბით განიჩრდა, ასხალორლენში უფრო დიდი სამსიარულე იყო, ბალტიმორში—უბიდეშობა, კანინგტონში დიდი ამბავია ხალმე, რაცა აქ საზამორო კრებები იწყება კონგრესისა, მაგრამ არც ერთი ამ ქალაქის სახოგადოებრივი ცხოვრება ისეთი ძლიერი არ არის, როგორც ნიუ-იორკისა, ამ ამერიკელ ქალის სამოთხისა.

აქ, ამ ქალაქში უფრო იკმაყოფილებს ამერიკელი ქალი თავისს სიყვარულს სიმდიდრისას, მორთულობისას, ბალებისას, დღესასწაულებისას და სამოსიჩრდილისას. ამერიკის ზნე-ჩვეულება იქურს ქალს უსაზღვრო თავისუფლებას აკეკებს. ჩვენში ამ თავისუფლებას ადიის ბაზიანობით ეუურეკენ და ამბობენ, რომ ნიუ-იორკის ყმაწვილ-ქალებს მეტად თავ-აშეკბულნი სჯეფილნი ჰქვთო. ეს თუმცა ცოტა კაზვადებულია, მაგრამ სიტრუკ-კი არ არის. მართლაც-და ამერიკელი ქალი ევროპელ ქალისაკან ძალიან განსხვავდება. ამით ცხენზედ ჯდომა ძალიან კარგად იციან და ზნორად მთელი ცხენზედ ამზედრებული საზოგადოება მიდის სასეირნოდ ტენტრაფ-პარეზი და ამ დროს ყმაწვილს ქალს სწორედ ის კაცი მიჰეკვეს, რომელიც იმ ყამაზ ეტრფის. ზამთარში ქალები მარნიდით სეირნობასა და ან ბალსა ჭმართეკენ ეინ-ულზედ. იმათ ეკეფანგან შენდებიათ, დიდ მაღაზიებში, ეკეკასნებში, კონდიტერთან, და ამ დროს თან მეგობრები და ამხანაკები ჭყვეთ. სადამოობათ თეატრებსა და ბალებში არიან, ზაფხულში—ნიუ-პორტს, სარატოგს, ბარ-ბარბორს, სადაც ისე მდიდრულად ირთეკენან, რომ ევროპელს ბეკეს ბაკუსეთ-ბეკენ თავისის მორთულობითან და ბაკქეკენ. შემდგომშეე ამთი პარიეი, ფონდონი, ფეოორენეა, რომი და ნეაპოლი ეზიდეკენ. ეკეკენ შეეხვედებათ, ეკეკლოფრის ნახვას არიან ეს ქალები მოწადინებულნი, ეკეკენ ეოფენას, და ეურადღებას-ეი არ ჰქეკენ, თუ სსკეკი რა ეზრისანი არიან ამთი შეეხვე.

„ძალიან კარგია, მაგრამ ამისთანა ქალისაკან ოჯახს რა სარგებლობა ჰქონია?“—კითხულობას ეკეთმოდი. ათ შემთხვევაში ცხრა ამისთანა ქალი მშეენიერი მეოჯახე დედაკაცი შეაქმნეა ხოლმე. ამ კარემოებიდგან, რომ ამერიკელი ქალი თავისთას ხასათოთა და ზნით ჩვენეულურს ერთსა და ამავე მამა-პაპურს გადაპატრეტში კმოაკუანილს ქალს არ ეკმსგავსება, ადამიანი ვერ დაასკვნის, რომ ამერიკელები სტეკეიან, თუ ისე ჭეზდიან თავის ქალებს, და ჩვენ კი მორთალი ვართო. ამის მიანც ნუ დაეიგეწეკთ, რომ ამერიკელი დიასხლისი ეკრეპეიდ დიასხლისსა და ოჯახის დედას არაფერით ჩამოუკარდება. „ჩვენმა შეშლებულმა ამმა მიეკანოსკეკს, ვინც თითოს ეინდოდათ, ესდა-კი ისე მოვიქეკეთ, როგორც ჩვენ გკსურსო“, ამბობენ სოდმე ატლანტიის ასოდკაზედ დედაკეტები.

◆◆

გასართობი

ეკვენი სუე და რაშეე, ის რაშეე, რამელსეკ, როცა იგი მთვრალი იყო და ლამე შეა ქეიანეზედ გაიშალაო, ერთმა ამისმა ამხანაგმა ფარანი დაადგა ზეამოდგან, რომ ეტლეები მოერიდენო,—დიდი მეგობრები იყვნენ. ერთხელ ლამე ძალიან შექეფინეკეულნი მიდიოდნენ თეარმე პარიკის ერთის ფაკანიდგან, რაშეე ეზაზედ დეკეკ და ფეხი იეოძო. სუფმ, როგორც ეკმიმების მეთვლემ, ნაღრძობი ფეხი შეეხვეკი, როგორც-კი სუფნო იყო, ჩასკეკ ეტლეში, წაიყვანეს სახლში და მოეკი ლამე ეკეკერდიდგან არ მოშორეკნა. მეორე დღეს, ეკლეკმებისათანეკ, სუფ ფეხი ეკუსინდა რაშეე და ძალამი ახსნა. აღმოჩნდა, რომ მალამი შეცდომით სულ ფეხზედ დაედო სუფს და არა ნაღრძობზედ.

**

ეანიშეული იტალიის პოეტი დანტე ალიგიერი იძულებული იყო ფლორენციიდგან ეკრონში ეკმეკეულიყო, სადაც თავად ალმოინდე ეკლესეკლე დანტეს უფრო ნაკლების პატივისეცემთ ეპყრობოდა, ვიდრე თავისს მასხარას. რაცა დანტეს ეკაკონეს ეს ამბავი, მშვიდობიანად უასსუხა თურმე: „არც საკვირველია, ყველას თავისი ფერი და მსგავსი უფრო მოსწონსო“.

**

ეამოჩენილს კომპოზიტორს ეკლიუსს ჭკოთხეს თურმე ერთხელ, რა უფრო ეიფვრთ ქვეყანაზედ ყველაზედ მეტადაო?

— სამი რამაო, უასსუხა ეკლიუმმ: უპირველეს ყოვლისა ფული, მერე—ღვინო და შემდეგ—სახელი და დიდება.

— რიგორ? ღვინო ეირჩევნიათ სახელსა და დიდებაზ?

—სულაც არა. ფული იმიტომ მიყვარს, რომ ღვინის ყიდვა შეეიძლო, ღვინო-კი ადამიანის ეონეკბასა აღაფრთოვანებს, დაავწყრინებს რასმე ეა, ბაშასდამე, სახელსა და დიდებასაც აშოეგინებსო.

**

ერთი ალხიმიკი იკვეჩიდა, რომ ოქროს ეაკეეეების სპიდუმლო ვიეეო, და ამ უნარიანობაეის პაპს ლეონ მე-X სუნეეარი სთხოვა. პაპი დიდი მფარველი იყო სწავლეულებისა და მეცნეკრებისა, ეს თხოვნა ალხიმიკისა სულ არ იტკეკა და კანონიერად იცნო. ალხიმიკეს საუბედუროდ, პაპმა ამ კეკ სარეკრკად ბეუნეკ ოქროს უშვეულეველი ცალიერი ქილა სეეეეეარის ბარაბითიერი, რომელშიც სწერდა, რომ ვინც ოქროს ეაკეეეას იცის, ისეს მარტო ქილა ეინდა უშარდეს ამ ოქროს შესანახავადაო.

**

პაპეი მილიერი (დრამების მწერალისა და პარტიზანის მილიერის ეგვარის კეკი) ლარბი იყო და ამიტომ მოსაესსურეკ არ იშერდა. ეს კეკი დიდის ცნობის - მოყვარეობით ადევნებდა თვალ-ყურს დეკანრტის საფილოსოფიო სისტემეს. ერთხელ პაპეი დეკანრტის თხზულებასა კითხულობდა ლეოგინში, რადგან ოთახში ძალიან ცივდა და შეშა-კი არა ჭქონდა. ამ დროს ზარის წკარუნი გაისმა.

— ვინ არისო? იკითხა პაპემა.

— ეკაადეო.

პაპემა არც-კი შეეჭეედა თურმე შემოსულს და ჭკითხა.

— ვინა ხარო?

— ფული მომეცეო...

— ფული?

— ჭო, ფული.

— მესმის, ეერდი ხარ?

— ეერდი ვარ, თუ არა, სულ ერთია, საქმე იმაშია, რომ ფული მიჭირს.

— თუ ეგრე ძალიან გიჭირო, აი აქ მოაჭენეთო, უთხრა თურმე მილიერმა და მიუსვამო, ადამიანი ვერ დაასკვნის, რომ ამერიკელები სტეკეიან, თუ ისე ჭეზდიან თავის ქალებს, და ჩვენ კი მორთალი ვართო. ამის მიანც ნუ დაეიგეწეკთ, რომ ამერიკელი დიასხლისი ეკრეპეიდ დიასხლისსა და ოჯახის დედას არაფერით ჩამოუკარდება. „ჩვენმა შეშლებულმა ამმა მიეკანოსკეკს, ვინც თითოს ეინდოდათ, ესდა-კი ისე მოვიქეკეთ, როგორც ჩვენ გკსურსო“, ამბობენ სოდმე ატლანტიის ასოდკაზედ დედაკეტები.

◆◆

*) იხ. „ივერია“ №№ 139, 140 და 141.

შვარა თავი, რომელზედაც შალვარი ჩამოეცვა და რომლის ორი ტოტი აქეთ-იქით ეკიდა.

— აქ ფული რომ არ არის.

— მართალია, არ არის, მაგრამ გასაღები რომ დევს.

— ვიპოვნე.

— მაშ აიღეთ რალა.

— ხელში მიჭირავს.

— მიდით შაყფთან და გასაღეთ...

ქურდი სხვა შაყფს ალებს.

—ესდ მიჭირვინო, დაგწუველოთ ღმერთმა, მანდ ჩემი სახუთის ქოლალდებია. ფული მეორე ყუთშია.

— ვიპოვნე, ვიპოვნე.

— მაშ კარგი, წადიეთ, მაგრამ კარებიკიკარგად გაიხურეთ...

ქურდი გაიქცა.

— ბ-ნო ქურდო, კარები არ დაგავიწყეთ. ეი ეშმაკმა მოგტეხოს თავ-კისერი, კარი ღია დამიტოვა, მ—ძაღლმა. ეხლა იმის გულისთვის მე უნდა წამოვდგე სიცივეში, წუეთულ-შეჩვენებული ქურდი!

ბაბეტ წამოხტა ლოგინიდგან, მიხერა კარები და აკლაკ დეკორატორს კითხვის მიეცო ხელი.

დეპეშა

7 მკათათვე

ტაშკენტი. კაშგარიდგან იუწუებიან, რომ იქ სამს იელოს დაუმთავრებიათ ძეგლი, რომელიც რუსის კონსულმა ააგო გამოჩენილის მოგზაურის ალოლეფ შლაგინ-შეიტის საფლავზე. ძეგლი იმ ადგილას არის აგებული, საცა 1857 წელს, კაშგარის დამპყრობის ეალი-ხან-ტიურის ბრძანებით, სიკვდილით დასაჯეს შლაგინ-შეიტი. ადგილი ძეგლისთვის კონსულს დაუთმო ჩინეთის მართებლობამ, რომელსაც კაშგარი ეკუთვნის.

პეტერბურგის ბირჟა, 7 მკათათვე.

	ფასდადები.	გამოდგენ.	ბოლო ფასი.
	მან. კ.	მან. კ.	მან. კ.
ზუთ-მანათიანი ოქრო	— „	— „	7 81
ტამოჟნის კუპონები	— „	— „	156
მანათიანი ვერცხლის ფული	— „	— „	1 13
5% პირველის შინაგანის ხესნის მომგები ბილეთი	260 „	— „	— „
—მეორისა	241 „	— „	— „
გრანგანების ფურცელნი ტფილისის ბანკისა	98 „	— „	— „
ქუთაისის ბანკისა	98½	— „	— „
ტფილისის საერთოერნო ნდობის საზოგადოებისა	— „	84½	— „

გამოსადეგი ცნობანი

ნიხრი

1 მკათათვედამ 16 მკათათვემდე.	
თეორი ბური რუსული 1 გირ.	5 კაპ.
„ ბური 1-ის ხარისხისა.	3½ „
„ 2	3 „
თორნის წითელი ბური 1-ის ხარის.	5 „
„ „ 2—	4 „
„ „ 3	3½ „
ჯარის მმის ბურის ფასები	
1-ლის ხარისხისა	5 „
მე-2 ხარისხისა	4 „
მე-3 —	„
ძროხის ხორცი 1-ლის ხარისხისა.	8 „
„ 2 „	7 „
ლუკი	14 „
ფხვრის ხორცი 1-ლის ხარისხისა.	9 „
ღორის ხორცი	„ „
„ 2 „	„ „

მიმოქცევა ცეცხლის ზეშეგისა ფაქიზლაბაზეა

ბათუმიდამ გადგის: ხუთშაბათობით ნაშუადღევის 4 საათზედ მოგზა გზით და ნოვოროსიისკსა და ყირიმში შეეკვლის.

შაბათობით საღამოს 8 საათზე ზორის გზით (ეკვლა ხუთ-სადგურებშა შეიკვლის).

კვირაობით საღამოთა, ხაზგარეგარეთ, სტამბოლამდე მიდის.

ბათუმში მოდის ოდესიდან: სამშაბათობით შუა-ღამისის ზორის გზით.

პარასკევობით დილით ოდესიდამ მოკლეს გზით (ყირმის და ნოვოროსიისკზე) შესვლით.

შაბათობით დილით სტამბოლიდამ.

ფოთიდამ ბათუმში მოდის: სამშაბათობით—ამის შემდეგ, როგორ სა ხუთიდამ მოდის ეგეი ზორის გზით. ხუთშაბათობით—დილის 9 საათზე და მასსწორობის მოკლეს გზით მოსიარულე კეკეკასიისა და ყირიმის ეგეშს.

შაბათობით დილის 9 საათზე და მასსწორობს ზორის გზით მოსიარულ-კეკეკასიაყირიმისა და რუმელია-ანატოლიისაკენ ეწამსეკენ ეკეშს.

ბათუმიდამ ფოთს მიდის პარასკევობითა და კვირაობით. რაკი ბეშა ბოკა ფოთიდამ, ბათუმის სასეკენტო გადასწეკეტს ხალმე, როდის ეკა ეკენ.

ამის გარდა ეოკეულ-კვირს ფოთში მოდიან ოდესიდამ და ყირიმ-კეკეკასიის ნავთ-სადგურიდამ გადასწეკეტლს ეკადზე ეკეშეი.

განცხადებანი

დაიბეჭდა და ისყიდება

სასოფლო მეურნეობის საზოგადოების სადგურში, ქ. ტფილისში, პარალელიანის ქუჩაზე წიგნი:

ვაზის მოშენება,

შედგენილი

ი. წინამძღვრიშვილისაგან.

ფასი 1 მანეთი.

ეს წიგნი სუფთაებით ასეკეა და იყოფება ოთხ ნაწილად:

კარი პირველი

ა) ქვეყანა და ამაზედ სუფარი, ბ) სუფარი მიწის თვისებაზე, გ) შინაარსი და სინოყიერე მიწისა, დ) კარჩეკა ეოკეულ ეკარ მიწის თვისებასა, ე) სუფარი ჭეკრზე, ვ) სუფარი მეენარეზე და ამის ორგანოებზე, ზ) მეენარის ორგანოები, (ᲗᲐ) მეენარეთ ცხოვრება და ამათი შინაარსი, თ) მეენარის უკრება, ი) ხეთა-ოთველი, კ) სუფარი მეენარის ამომენარეზე.

კარი მეორე

ა) სუფარი სეკენსე მიწის ამოჩეკვაზე, ბ) ეენსის ბატეკი, გ) სუფარი კეზის გამრავლებაზე თესლით, დ) მოსაშენებელი ადგილი—სკოლა, ე) სუფარი კეზის გაშენებაზე ეკერტით, ვ) სუფარი კეზის გაშენებაზე რქით, ზ) სუფარი კეზის გამრავლებაზე რქის ფოეწეკით, (ᲗᲐ) სუფარი სეკენსე ადგილ მოშენებაზე ძირანის კეზით, თ) სუფარი კეზის მოკლეზე ეარეკლს სამს ეკენდეზდს, ი) სუფარი ეენსის დაკრეფაზე, კ) სუფარი ეენსის მოჩეწეკზე და გაახლებაზე, ლ) სუფარი კეზის დაეენებაზე სხვა-და-სხვა რიგზედ, მ) სუფარი კეზის გასხეკვაზე, ნ) სუფარი კეზის შენახვაზე, Ე) სუფარი მიწის შემუშეკებაზე სხვა-და-სხვა რიგად, ო) სუფარი ეენსის სამეშაო იარაღზე.

კარი მესამე

სუფარი კეზის მოშენებაზე: ტფილისის ეუეკრნიაში, ქუთაისის ეუეკრნიაში, ბანგის ეუეკრნიაში, ბაქის ეუეკრნიაში, ეიზლარში, ეაზი-ეუეკუსში და ეუეკნეში.

კარი მეოთხე

სუფარი კეზის აკადმეოკობაზე (დაქეკზე, ტეეარეზე, დოლწო-სიეკვეზე, ეკეკვიდის დაცვეკზე, სიეკეთდეზე, კეზის დაშენეზე, ანტონის ტეტეზდეზ, კორეზე, ეუზე, ანკარეზ, ფეიდოსეკზ-ზე და მიდდიეოზზე) და ამის მორნეზზე.

ᲧᲘᲠᲐ-ᲙᲘᲗᲮᲕᲘᲡ ᲒᲐᲛᲐᲕᲐᲠᲪᲔᲚᲔᲑᲔᲚ

საზოგადოების

ᲬᲘᲒᲜᲗᲝᲡᲐᲬᲧᲝᲑᲨᲘ

(Дворцовая ул., Караванъ Сарай Земельн. Банка, № 102).

ისყიდება ყოველ გვარი წიგნები, რაც დღეკზეს დაბეკდილა ქართულს ენაზე და გასასყიდად კიდევ მოიტანება, და გარდა ამისა ახლად შეეფინა წიგნები:

ცხოვრება

. ლირისა მარიამ ᲛᲐᲜ ᲔᲙᲐ. | |
ეკეკეტელისა, გამოცემა «საღმრთო წიგნთ-საკითხვისა»	„ 10
თამარიანი, რაფიელ ერისთავისა	„ 60
თორნიკე ერისთავი	1
სუეეწეკდა ამბავი	„ 40
ნინო ორბელიანის ლეკსები	„ 40
არითმეტიკა, მ. ყიფიანისა.	„ 80
ეუეკნის ტანი	„ 20
ეუდიეეარის მოგზაურობა	„ 50
სამ ეკარი სიეკარული, აკაკისა	„ 30
მართნე, ისტორიული მოთხრობა ეუნიისა	„ 30
ვაზის

. | „ 10 |
ლოცვანი, ადამიანისა	„ 30
ტიბიკონი, რ. ხუნდაძისა.	1 „
სასხალეწეკლო, ნ. ნიკოლაძისა.	„ 40
ქადაგებანი გაბრიელ ეპისკოპოზისა I ნაწ.	1 50
II ნაწ.	1 50
საუკეთესო ცოდნა, ეიორგი ეერეთელისა, შეორე გამოცემა ზ. ჭიჭინაძისა	„ 20
ეულიეერის მოეეგზაობა	„ 50
საქართველოს მეფეებზე, ეუდისშვილისა	„ 15
ბეეენების მოკლენანი, ს. მესტაშვილისა	„ 15
ხეთი ამბავი, სუემწეკლო ამბები.ეორნეეულდამ გადმოდებულნი ან. თუმანიშვილის მიერ.	„ 15
ენენათის მონასტერი, გამოც. ადამიანისა	„ 25
ფშაური ლექსები, გაზ. „ეეერაის“ გამოცემა.	„ 40
ჰამლეტი, ტრაგედია შექსპირისა, ინგლისურით ნათ. ი. მაჩაბლის მიერ.	„ 30
მცხეთისტაძარი, გამოც. დამბაშიანისა.	„ 25
სურათები ეკლეს-კაცის ცხოვრებიდამ ეკ. ანაბეშვილისა	„ 10
ადეით ასლანიშვილი-ეკანდიერი, ს. ფურცელაძისა	„ 10
საქართველოს კალენდარი, ეუნიისა	„ 45
დარეგება, თუ როგორ უნდა მოუარონ ადეეემა ძუძუ-მწოლიარ ყმაწვილსა, გადმოკეთებული ია. კეტეტაძის მიერ	„ 5
ბუნების კარი, შედგენილი ი. ეოგეკაშვილისა	„ 75
ადეა-ენა, მისიეკ	„ 30
თამარიანი, ეალექსილი ეუეუნაკისა	„ 50
ბატარა ბოამბე, ა. მირიანაშვილისა.	„ 10
თამარ-ეტბილი, აკაკისა	„ 50
ერეიეოლა ორბელიანის ლეკსები	„ 50
ნ. ბარათაშვილის ლეკსები	„ 40
სამის თავ-ეკადსაკვალი, მოთხრობა კომეტია, ს. ეტეარეულისა	„ 60
თამარ-ეტბერი, ისტორიული ოთხ-მოქმედებიანი დრამატიული პიესა	„ 50
ადეიეკაკის ხეედრი ნამბოლი ეკლეს-კაკის ქალისა, თარგმანი ი. რამიშვილის მიერ	„ 15
სამა-სულხან ორბელიანის ლექსიკონი, ალექსანდრე ეპისკოპოზის გამოც.	„ 3 „

ᲔᲠᲝᲕᲜᲣᲚᲘ ᲔᲥᲘᲛᲘ

ᲞᲠᲔᲝᲒᲠᲐᲤᲘᲜᲡᲙᲘ

ეარჩენს ელექტრონითა: ფარდისებურ და ეალეკანისებურ ხელისა და ფეხის სიდამბლეს, ნეკრესის სნეულებას, ნეკრესის ქარსა და კონტრაქტურას (კანკალის ხასეკს); ეარჩენს აგრეთვე სიდამბლისაგან ურუდ, ბრმად და მუნჯად ბაკარდნილთა.

ამის გარდა სწამლობს ფეფდთა სნეულებასა და სიფილისს. აკუდმყოფეს მიიღებს ყოველ-დღე: დილით 9 საათიდგან 12 საათამდე და საღამოთი 7—8-მდე.

ადრესი: მიხეილის ქუჩა, ბექნანოვის სახლი, № 103.

(10—6)

ᲒᲔᲠᲛᲐᲜ ᲔᲥᲘᲛᲘ

ᲞᲠᲔᲝᲒᲠᲐᲤᲘᲜᲡᲙᲘ

ეარჩენს ელექტრონითა: ფარდისებურ და ეალეკანისებურ ხელისა და ფეხის სიდამბლეს, ნეკრესის სნეულებას, ნეკრესის ქარსა და კონტრაქტურას (კანკალის ხასეკს); ეარჩენს აგრეთვე სიდამბლისაგან ურუდ, ბრმად და მუნჯად ბაკარდნილთა.

ამის გარდა სწამლობს ფეფდთა სნეულებასა და სიფილისს. აკუდმყოფეს მიიღებს ყოველ-დღე: დილით 9 საათიდგან 12 საათამდე და საღამოთი 7—8-მდე.

ადრესი: მიხეილის ქუჩა, ბექნანოვის სახლი, № 103.

(10—6)

მიხ. ალ. ნასიძე

ამზადებს ყმაწვილებს გიმნაზიისა, კორპუსისა, რეალურ და სამოქალაქო სასწავლებელთათვის. გარედამ მოსიარულე ყმაწვილები იხდიან თვეში 10 მან., სახლში აყვანილნი—30 მანეთს. მიხეილის ქუჩაზედ, კუკიაში, სახლი № 108

(50—6)

გამოვიდა და ისყიდება ეკეკლ ქართულ წიგნის მაღაზიაში

ცხოვრება ლირისა მარიამ ᲔᲙᲐᲢᲔᲚᲘᲡᲐ

(თვით ლირისის მარიამის სურათითურთ)

ფასი ᲝᲠᲘ ᲨᲐᲨᲘ.

ვინც ბევრს ერთად დაიბარებს ამ წიგნს „ქართულ საღმრთო წიგნთ-საკითხვიდგან“, იმას გზის ხარჯი არ გამოერთმევა. „ქართული საღმრთო წიგნთ-საკითხვაი“ იმყოფება: ბაზრის ქუჩაზედ, თამამშოვის სახლში, № 11, სადგომი № 14. ამ „წიგნთ-საკითხვაში“ ყოველ გვარ საღმრთო წიგნების კითხვა შეიძლება უფასოდ ყოველ დღე, ნაშუადღე